

FG-108

February-2025

B.Sc., Sem.-I

**DSC-MDC-114T : Mathematics (NEP-2020)
(Calculus & Its Applications-I)**

Time : 1:00 Hour]

[Max. Marks : 25

સૂચનાઓ : (1) આ પ્રશ્નપત્રમાં કુલ ત્રણ પ્રશ્નો છે.

(2) ત્રીજો પ્રશ્ન હેતુલક્ષી છે.

1. (A) જો $y = m^{ax+b}$; $m \in \mathbb{R}^+ - \{1\}$, $a \neq 0$, b – અચળ સંખ્યા હોય તો તેનું n મું વિકલિત
 $y_n = a^n m^{ax+b} (\log m)^n$; $n \in \mathbb{N}$ સાબિત કરો. 5

(B) જો $y = \tan^{-1} x$; $x \in \mathbb{R}$ હોય તો સાબિત કરો કે
 $(1+x^2)y_{n+2} + 2(n+1)xy_{n+1} + n(n+1)y_n = 0$ 5

અથવા

1. (A) મેકલોરીનના પ્રમેયની મદદથી $f(x) = \sin x$; $x \in \mathbb{R}$ નું x ના ઘાતમાં વિસ્તરણ મેળવો. 5

(B) $(x-4)$ ના ઘાતમાં $\sqrt{x}$ ની ઘાત શ્રેઢી મેળવો, જ્યાં $x \in \mathbb{R}^+$. 5

2. (A) વિકલ સમીકરણ $\frac{dy}{dx} + Py = Q$ ના ઉકેલની રીત સમજાવો; જ્યાં P અને Q એ x ના વિધેયો
 છે. 5

(B) સમીકરણ ઉકેલો : $\frac{dy}{dx} + \frac{y^2}{x^2} = \frac{y}{x}$ 5

અથવા

2. (A) ક્લેરોટનું વિકલ સમીકરણ લખો અને તેના ઉકેલની રીત ચર્ચો. 5

(B) સમીકરણ ઉકેલો : $p^2 - (x+3y)p + y(x+2y) = 0$, જ્યાં $p = \frac{dy}{dx}$. 5

3. ટૂંકમાં જવાબ આપો : (ગમે તે પાંચ)

5

(1) લાયબનીઝ પ્રમેય લખો.

(2) જો $y = \cos(x + 1)$ હોય તો y_n શોધો.

(3) વિધેય e^x નું વિસ્તરણ x ના પદમાં લખો.

(4) વિકલ સમીકરણ $\left[1 + \left(\frac{dy}{dx}\right)^2\right]^{\frac{2}{3}} = \frac{d^3y}{dx^3}$ ની કક્ષા અને પરિમાણ લખો.

(5) બર્નોલીનું વિકલ સમીકરણ લખો.

(6) વિકલ સમીકરણ $2p + p^2 = \log(y - xp)$ નો સામાન્ય ઉકેલ જણાવો.

FG-108

February-2025

B.Sc., Sem.-I

**DSC-MDC-114T : Mathematics (NEP-2020)
(Calculus & Its Applications-I)**

Time : 1:00 Hour]

[Max. Marks : 25

- Instructions :** (1) There are total **three** questions in this question paper.
(2) Third question is objective.

1. (A) If $y = m^{ax+b}$; $m \in \mathbb{R}^+ - \{1\}$, $a \neq 0$, b – constants, then prove that

$$y_n = a^n m^{ax+b} (\log m)^n$$
; $n \in \mathbb{N}$. 5
- (B) If $y = \tan^{-1} x$; $x \in \mathbb{R}$, then prove that

$$(1+x^2)y_{n+2} + 2(n+1)xy_{n+1} + n(n+1)y_n = 0$$
. 5

OR

1. (A) Using Maclaurin's theorem, obtain an expansion of $f(x) = \sin x$; $x \in \mathbb{R}$ in the powers of x . 5
- (B) Obtain the power series of $\sqrt{x}$ in terms of $(x-4)$; $x \in \mathbb{R}^+$. 5
2. (A) Explain the method of solving the differential equation $\frac{dy}{dx} + Py = Q$; where
 P and Q are functions of variable x . 5
- (B) Solve the equation : $\frac{dy}{dx} + \frac{y^2}{x^2} = \frac{y}{x}$. 5

OR

2. (A) Write the Clairaut's differential equation and explain the method of its solution. 5
- (B) Solve the equation : $p^2 - (x+3y)p + y(x+2y) = 0$, where $p = \frac{dy}{dx}$. 5

3. Give answer in short : (Any **Five**)

5

- (1) State Leibnitz's theorem.
- (2) If $y = \cos(x + 1)$, then find y_n .
- (3) Write the expansion for e^x in terms of x .
- (4) Write the order and degree of the differential equation :

$$\left[1 + \left(\frac{dy}{dx} \right)^2 \right]^{\frac{2}{3}} = \frac{d^3y}{dx^3}.$$

- (5) State Bernoulli's differential equation.
  - (6) Obtain the general solution of differential equation : $2p + p^2 = \log(y - xp)$.
-